

ОЛИП
ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

БОРЦИ, ЈУНАЦИ ОТАЏБИНЕ, ЗА
ВРЕМЕ И НАКОН РАТА

Београд, 2025

ОЛИП - БОРЦИ, ЈУНАЦИ ОТАЏБИНЕ, ЗА ВРЕМЕ И НАКОН РАТА

ОЛИП
ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

БОРЦИ, ЈУНАЦИ ОТАЏБИНЕ ЗА ВРЕМЕ И НАКОН РАТА

Београд, 2025

Издавач:

ОЛИП
ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

За издавача:
Данијел Пановић

Главни и одговорни уредник:
Доц. др Ратомир Антоновић

Рецензенти:
Проф. др Милан Милошевић, проф. др Хатица Бериша, проф. др Владан
Станковић, проф. др Сегеј Уљанов, проф. др Јово Вучковић, доц. др
Марјан Марјановић, доц. др Ратомир Антоновић.

Лектор: Данијела Антоновић

Технички уредник: Александар Цекић

Штампа:
Бест Принт, Крушевац

Тираж: 200

ISBN: 978-86-906800-3-0

Београд, 2025

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	VI
Božidar Forca POJEDINAC U RATU IZMEDJU PRAVA, PRAVILA I PRAVDE.....	1
AN INDIVIDUAL IN THE WAR BETWEEN RIGHTS, RULES AND JUSTICE.....	14
Prof. dr Milan Milošević SUZBIJANJE ZLOČINA PROTIV ČOVEČNOSTI S KRAJA XX VEKA – NEKI LEGISLATIVNI I PRAKTIČNI ASPEKTI	17
Хатиџа Бериша ХЕРОЈСКА ОДБРАНА ДРЖАВНЕ ГРАНИЦЕ - БИТКА ЗА ПАШТРИК	29
HEROIC DEFENSE OF THE STATE BORDER - BATTLE FOR PAŠTRIK.....	42
Доц. др Ратомир Антоновић ДЕЦА - ЖРТВЕ НАТО АГРЕСИЈЕ НАД СРЈ И РЕПУБЛИКОМ СРБИЈОМ.....	43
CHILDREN - VICTIMS OF NATO AGGRESSION AGAINST FRY AND THE REPUBLIC OF SERBIA.....	53
Dr.sc Dževad Drino, redovni profesor HISTORIJSKI KORIJENI ZAŠTITE BORACA – DA LI JE PERIKLE ZAČETNIK BORAČKIH PRAVA ?.....	55
Милош Величковић НАТО АГРЕСИЈА НА САВЕЗНУ РЕПУБЛИКУ ЈУГОСЛАВИЈУ – ВОЈНОСТРАТЕШКЕ ПОУКЕ.....	65
NATO AGGRESSION ON THE FEDERAL REPUBLIC OF YUGOSLAVIA – MILITARY STRATEGIC LESSONS.....	72
Проф др Прим Ержика Антић ПОСЛЕДИЦЕ УПОТРЕБЕ МУНИЦИЈЕ СА ОСИРОМАШЕНИМ УРАНИЈУМОМ НА СТАНОВНИШТВО ПЧИЊСКОГ ОКРУГА НАКОН НАТО АГРЕСИЈЕ 1999.ГОДИНЕ.....	75
Слободан Продић, Новак Продић АНАЛИЗА ПОБОЉШАЊА ЕКОНОМСКОГ ПОЛОЖАЈА БОРАЦА, ВОЈНИХ ИНВАЛИДА И ЦИВИЛНИХ ИНВАЛИДА РАТА НА ПРОСТОРУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ - ПОЛИТИЧКО-ЕКОНОМСКЕ МОГУЋНОСТИ.....	89
ANALYSIS OF THE IMPROVEMENT OF THE ECONOMICAL POSITION OF SOLDIERS, MILITARY HANDICAPPED PERSONS AND HANDICAPPED CIVILIANS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA-POLITICAL AND ECONOMICAL POSSIBILITIES..	99

Mrš Velimir Kovačević BORCI, JUNACI OTADŽBINE TOKOM I POSLE RATA.....	101
Игор Сладић ИЗМЕЂУ ДУЖНОСТИ И СТВАРНОСТИ – ИСКУСТВО ПРИПАДНИКА 23. ОДРЕДА ПЈП ТОКОМ СУКОБА НА КОСОВУ И У КОПНЕНОЈ ЗОНИ БЕЗБЕДНОСТИ.....	111
Slavica Jovanović BORCI, JUNACI OTADZBINE -ZA VREME I POSLE RATA.....	117
Саша Кошанин БОРЦИ, ЈУНАЦИ ОТАЏБИНЕ, ТОКОМ И ПОСЛЕ РАТА.....	133
Саша Шајкић ПАКАО.....	147
Момчило Минић 63. ТРЕНУТАК ВЕЧНОСТИ (ОДЛОМАК ИЗ КЊИГЕ).....	163

Доц. др Ратомир Антоновић

Институт за српску културу Приштина – Лепосавић

ORCID BR. 0000-0001-9134-6346; e-mail: antonovicr@gmail.com

ДЕЦА - ЖРТВЕ НАТО АГРЕСИЈЕ НАД СРЈ И РЕПУБЛИКОМ СРБИЈОМ

Апстракт

Савезна Република Југославија, Република Србија и Црна Гора, наише су се пролећа 1999. године на удару авијације НАТО пакта. Циљ је била ваздушна помоћ албанским сепаратистима на Косову и Метохији у намери противправног отцепљења јужне српске покрајине. Проблем који се у овом раду обрађује јесу недужне дечје жртве које су се десиле пролећа 1999. године, са посебним освртом на страдалу девојчицу, Милицу Ракић, која је у међувремену постала симбол све страдале деце од злочиначке руке НАТО алијансе.

Деца и све цивилно становништво према међународним актима и конвенцијама уживају посебну врсту заштите. НАТО алијанса је током агресије над СРЈ кршила све међународне норме, гађајући неселективне циљеве и употребљавајући строго забрањено наоружање, попут касетних бомби. Иако није утврђен тачан број цивилних жртава, претпоставља се да је током ове злочиначке агресије страдало око 2.500 људи, док је тешко повређено око 6.000 цивила, од тога 2.700 деце.

Циљ рада је да се укаже на два значајна питања: кршење међународног права од стране НАТО алијансе, која је пристрасно стала на страну албанског, а против српског народа без иједног ваљаног правног или логичког аргумента. Друго значајно питање је истицање дечјих жртава као облика невиних и строго иштићених категорија цивилног становништва. Истицање Милице Ракић ни по чему не умањује значај других дечјих жртава, попут сестара Гаши, Бојане Тошовић, Бранимира Станијановића, Дрилоне Тахираја, Бесарта Смајлија, браће Салихај, браће Нурај, браће Исуфи, Филорета Аљаја, Бленда Краснићија, Милице Стојановић, Предрага Илмића, Миодрага Иванчевића, Марка Ивановића, браће Милић, Миленка Малобабића, Ирене Митић, браће Зулфури, браће Краснићи, Мирослава Кнежевића, Јулије Брудар, Оливере Максимовић и осталих.

Кључне речи: НАТО агресија, злочини, деца, међународно право

Кратка биографија: Доц. др Ратомир Антоновић је доктор правних наука, у сталном радном односу на Институту за српску културу Приштина - Лепосавић, где обавља послове научног сарадника. Гостујући је професор на Пословном и правном факултету Универзитета Привредна академија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине. Потпредседник организације ОЛИП у Аустрији и Србији и координатор за Балкан. Аутор је бројних научних радова и четири научне монографије.

Увод

На прагу двадесетпрвог века, деветнаест земаља НАТО пакта, починиле су гнусан злочин над сувереном и међународно признатом Савезном Републиком Југославијом, тако што су, супротно међународном праву, нормативним актима НАТО-а и без одобрења Савета безбедности Уједињених нација, извршиле војну агресију из ваздуха. НАТО је користио лажну аргументацију и позивао се на наводну хуманитарну катастрофу коју тобоже врши тадашња српска и југословенска власт над припадницима албанског народа на Косову и Метохији. Управо, у наводном нечовечном и бруталном односу српске војске и полиције према Албанцима на Косову и Метохији, тражено је оправдање за еклатантно кршење међународног права и правила ратовања. Конкретно, као повод за НАТО агресију је узет догађај у селу Рачак, где је наводно почињен злочин према Албанцима од стране српских полицијских снага 15. јануара 1999. Овај наводни злочин никад није званично потврђен, те се сматра врло контроверзним и без јасних и опипљивих чињеница и доказа.¹

Главни „сценариста“ тзв. масакра у Рачку је био контроверзни дипломата, Вилијам Вокер, у то време шеф верификационе комисије ОЕБС-а на Косову и Метохији, иначе један од највећих албанских лобиста, за кога се тврдило да има личне мотиве да ради за албанску страну, јер му је супруга била Албанка са Косова.² Обмане у вези са Рачком су биле потребне, а и данас се одржавају само са циљем правдавања НАТО злочиначког подухвата и противправног напада на суверену републику.

Шта се заправо желело са НАТО агресијом да се постигне? Као званичан повод за противправну и међународно – правну неприхватљиву агресију НАТО пакта над СРЈ, био је тзв. случај Рачак. У овом селу је нађена читава масовна гробница са телима припадника албанске националности. Реч је о још увек непотврђеном наводном злочину почињеном од стране Срба и званичне југословенске власти. Новинари из различитих делова света су долазили у село где су их сачекивале вође ОВК, које су им показивали посмртне остатке у самом селу, потом посмртне остатке у јарку, недалеко од центра села. Истрагом у случају Рачак је руководио Вилијам Вокер, контроверзни дипломата, познат по многим прљавим кампањама вођеним по читавом свету. Његов главни и једини извор информација су биле оне информације које је сазнао од терористичке ОВК. Те информације је потом брзопотезно саопштио светским новинарима, који су, брзином муње те информације даље пласирали у светски медијски етар. Наравно, све информације су имале инкриминишући карактер према Србима и српским полицијским и војним снагама.

Вилијам Вокер је имао циљ да да од овог сукоба направи ратни злочин, који ће бити повод за бомбардовање СРЈ. Претпоставка је да то није чинио

---

1 Мартиновић, А. (2018) „Случај Рачак - casus belli за НАТО бомбардовање Србије“, Хронотип Косова и Метохије у науци и уметности, Институт за српску културу Приштина - Лепосавић, стр. 145.

2 Горин, Ц. (2016) “Рачак - обмана која је изазвала рат“, Искра (доступно на: <https://iskra.co/srbija/dzulija-gorin-racak-ombana-koja-je-izazvala-rat/>), приступљено дана 18.07.2025. године.

апсолутно самоиницијативно, већ да је он само у дело спроводио паклени план, скован на много вишем нивоу. С обзиром на то да је био врло искусан оперативац, поверено му је да да све аргументе, било истините, било лажне и да их стави у службу својих пријатеља из ОВК. У прилог томе иде и сведочење Хелене Ранте,³ финског форензичара, која је вршила вештачење посмртних остатака убијених у Рачку. Она је у свом исказу навела да је налаз о том догађају писала под огромним притиском Вокера да буде убедљивија о наводним српским злочинима у Рачку и да су тројица цивилних службеника финског министарства тражили „дубље закључке“ у извештају. Како је сама написала у својој књизи, Вокер је преломио дрвену оловку напола и гађао је њеним деловима, јер није био задовољан њеним наводима у којима она није користила „довољно убедљив језик“ када је реч о српским злочинима.⁴

Кад се сагледају све ове чињенице, врло је нејасно да ли је заиста постојао прави повод за НАТО агресију и да ли су нађена тела у масовној гробници у Рачку заиста били недужни цивили које је убила српска страна, по налогу тадашњег државног руководства. Међународни субјекат није наступио са аспекта непристрасног посматрача, јер је делегирао Вилијама Вокера, човека сумњивог моралног интегритета, а временом је доказано да је он лично од албанске стране добио различите награде због добро инсценираног повода за НАТО агресију. Уосталом, да је Вилијам Вокер отворено навијао за албанску страну, сведочи и чињеница да у скоро свим косовским градовима постоји бар једна улица или трг који носе његово име. Такође, могле су се чути и разне спекулације да је за овај посао, Вокер добио и новчану награду и то из прљавих извора криминалног порекла.

НАТО злочини

Да ли је те 1999. године НАТО пакт напао само једну суверену и независну државу или је извршио и злочиначки напад на целокупно међународно право и све савремене цивилизацијске тековине, питање је на које до данас нисмо добили адекватан одговор. Хавијер Солана, генерални секретар НАТО-а је, без одобрења Савета Безбедности УН, и противно међународном праву, дана 23. марта 1999. године издао налог да се отпочне са бомбардовањем СРЈ. На овај начин је наметнут рат слободољубивој и на демократским начелима конституисаној европској држави, једном од оснивача Уједињених нација, земљи са вишедеценијском антифашистичком и слободарском традицијом, која се налази на самој граници НАТО зоне, грубим кршењем основних принципа међународног права, а пре свега, Повеље УН и Завршног документа из Хелсинкија. Агресија је изведена

3 Ranta, H. (2012), Foreign Ministry tried to influence Kosovo reports.

4 Вилијам Вокер, је човек чије се име везује и за кржаве догађаје у Салвадору 1989. где је он као амбасадор САД руководио америчком помоћи која је омогућила локалним властима убиство 6 водећих интелектуалаца у земљи, језуитског свештеника, његове домаћице и њене ћерке. Вокер је тада дао објашњење да су се герилци преобукли у униформе регуларне војске, како би кривица и одијум јавности пао на државне органе власти. Манипулације са лешевима, са униформама и томе слично, од раније су дакле специјалност тог човека, чија прошлост у сваком случају умањује кредибилитет сваке његове даље активности, па и приче везане за догађаје у Рачку.

без сагласности и супротно мандату СБ УН, чиме је извршена класична опструкција саме ОУН и негирана је њена улога. Лично је генерални секретар НАТО-а, Хавијер Солана издао наређење америчком генералу Веслију Кларку да нападне СР Југославију. Цео напад је био део већ добро разрађеног контекста и интензивне терористичке кампање усмерене против српског народа и његовог политичког врха. НАТО и европски званичници су тиме начинили злочин против мира и човечности, који је за последицу имао низ других злочина. Начињен је преседан интервенционизма који ће се касније примењивати у свим агресијама ради отимања државних територија, успостављања војних база за даљу експанзију и освајање, за контролу и коришћење стратешких праваца, природних ресурса и главних енергетских токова. Сецесијом Косова и Метохије створени су услови убрзаног продора западних сила на исток и милитаризацију Европе. Тиме је обесмишљено свако образложење агресије и позивање на „хуманитарне разлоге“ или алтруизам Запада на челу са САД.⁵

Последице противправне НАТО агресије на СРЈ су по ову земљу биле катастрофалне. Према још увек незваничним подацима, које је први у јавност изнео некадашњи шеф југословенске дипломатије, Живадин Јовановић, убијено је око 3.500, а рањено 12.500 грађана. Од тога, према званичном, објављеном списку, у редовима војске и полиције погинуло је 1.008 бораца, од којих 659 војника и 349 полицајаца. Ракетама и бомбама НАТО оштећено је 25.000 кућа и стамбених зграда и уништено 470 километара путева и 595 километара железничких шина. Оштећено је 14 аеродрома, као и 19 болница, 20 домова здравља, 18 вртића, 69 школа, 176 споменика културе и 44 моста, док је још 38 мостова било потпуно уништено. Потпуно је разорио 7 индустријских и привредних објеката, 11 енергетских постројења, 28 радио и ТВ-рететитора, 29 манастира и 35 цркава. Изведено је 2.300 налета у нападима на 995 објеката по Србији, док је 1.150 борбених авиона испалило скоро 420.000 пројектила укупне масе од 22.000 тона. НАТО је испалио 1.300 крстаревних ракета, бацио 37.000 касетних бомби које су убиле око 200 људи и повредиле још неколико стотина.

Оно што представља посебан злочин против човечности је употреба пројектила пуњених осиромашеним уранијумом који трајно угрожава земљиште, воду и ваздух, улази у ланац исхране и изазива далекосежне последице по здравље људи и живих бића уопште. Наша држава је током бомбардовања контаминирана и другим штетним материјама, који су се ослободили услед оштећења индустријских постројења. Директна последица овог агресорског чина је изражен чињеницом да је данас Србија прва у Европи по броју оболелих и умрлих од малигних болести у дечијем узрасту. Ово је био латентни атомски рат, чије последице ћемо сагледати за 600 година, према мишљењу стручњака из ове области.

Последице НАТО бомбардовања су биле огромне и по питању електропривреде и енергената, јер је једна трећина електроенергетских капацитета у земљи уништена, погођене су новосадска и панчевачка

---

⁵ Geinstlinger, M. (2000), Attack on the FRY - Attacks on International Public Law, Faculty of Law, University of Niš, p. 7-10.

рафинерије нафте, а НАТО је по први пут употребио графитне бомбе, којим је у потпуности дестабилизовао електроенергетски систем наше земље. Врло свесно и са врло нехуманим поривом, НАТО је лишавао снабдевања струјом домаћинства, болнице, породилишта, дечје вртиће, пекаре, приватне стамбене објекте и друге, искључиво цивилне објекте, у служби грађана и цивилног становништва. Из наведеног јасно следи да је НАТО свесно употребљавао средства борбе која су забрањена, потом пројектиле који могу оставити трајне и катастрофалне последице по становништво, биљни и животињски свет на подручју тадашње СРЈ, услед чињенице да у себи садрже осиромашени уранијум, који је подобан да изазове најтеже облике обољења, са смртним исходима. Примарни циљ НАТО интервенције над СРЈ је трајно истребљење становништва који живи на тлу тадашње СРЈ, са одложним дејством, колико је уранијуму потребно да се разложи у атмосфери и почне са својим штетним деловањем на жива бића и животну средину. Како би реализовао свој злочиначки циљ, НАТО је на СРЈ 1999. године бацио око 15 тона осиромашеног уранијума, према неким проценама.⁶

О осиромашеном уранијуму и његовом штетном деловању се мало зна, па су зато у јавност често изношене инсинуације како он није штетан и не може да изазове скоро никакве последице по живи свет. Чак је било и оних НАТО лобиста који су истицали позитивне карактеристике осиромашеног уранијума. А истина је у следећем: осиромашени уранијум је материја токсичног и радиоактивног карактера. Користи се за потребе нуклеарних реактора, у сврхе нуклеарног енергента, али и за производњу нуклеарног оружја. Код људи изазива мутацију гена и канцерогенезу. Чак и мале дозе јонизујућег зрачења уранијума су подобне да изазову ове мутације, а период за настанак првих симптома је од 15 до 20 година од првог контакта са уранијумом.

Из свега наведеног, мотиви и циљеви НАТО-а и његових савезника су потпуно јасни. НАТО је 1999. године, кршећи међународне норме, Повеље УН и Завршног документа из Хелсинкија, напао суверену државу, СРЈ. Читава агресија је изведена како би се помогло терористичкој ОВК организацији, уз отворено подметање и лажирање наводних доказа да су југословенске оружане снаге починиле злочин према албанском цивилном становништву у месту Рачак на Косову и Метохији. НАТО је такође кршио и основне принципе и правила ратовања применом недозвољених наоружања, као што су касетне бомбе, до тад неиспитане графитне бомбе и пројектиле са осиромашеним уранијумом. Гађани су циљеви, који су били искључиво цивилног карактера и од виталног инфраструктурног значаја, попут болница, школа, железничких и путничких мостова, рафинерија, хемијских и других индустрија. Последице бомбардовања ових објеката је могло да произведе далеко катастрофалније последице по људе и животну средину. Гађање електрана је директно угрожавало цивилно становништво, јер је снабдевање електричном енергијом било онемогућено.

Са великим степеном поузданости се може рећи да је НАТО 1999.

⁶ Голубичанин, А. (2015), Угрожавање животне средине СРЈ током НАТО агресије – са посебним освртом на осиромашени уранијум, Факултет безбедности Универзитета у Београду, стр. 25-35.

године починио злочин над СРЈ и њеним становништвом.⁷ Нажалост, иако много година после овог злочина, не можемо говорити о коначности наступелих последица, јер се оне не исказују само у броју жртава, већ и у горком наслеђу остављеном будућим нараштајима на простору бивше СРЈ, оличеном у штетном дејству осиромашеног уранијума, које ће тек у надолazeћим годинама, а по протеклу периода разлагања, доживети своју кулминацију. Циљ НАТО пакта и његових савезника је било поступно, али постепено уништење једног народа, у конкретном случају Срба, што јасно говори о постојању геноцидне намере. Геноцид представља потпуно или делимично уништење неке националне, етничке, расне или верске групе. Овај злочин врши онај ко нареди да се врше убиства или тешке повреде тела или нарушавање телесног или психичког здравља чланова групе, или ко одређену етничку групу ставља у такве услове који доводе до њеног потпуног или делимичног истребљења, или примењује мере које онемогућују рађање унутар групе и бврши принудно пресељење деце.⁸

Из свега наведеног, јасна је намера НАТО-а да уништи једну националну заједницу, а то је, у конкретном случају српска национална заједница, која је најбројнија на тлу бивше СРЈ. Међутим, страдања и последица нису поштеђени на Албанци на простору Косова и Метохије, код којих је први пут од како се води статистика забележена виша стопа морталитета у односу на стопу наталитета. Геноцидни план је спровођен применом и употребом забрањених пројектила касетних бомби, које су највише употребљаване на подручју Ниша и јужне и југоисточне Србије и пројектила пуњених осиромашеним уранијумом. Манифестација последица осиромашеног уранијума настаје протеклом одређеног броја година (према мишљењу стручњака медицинске струке, 15 до 20 година). Те последице су погубне по људске животе, јер изазивају најтежа обољења попут канцерогених обољења, потом се јавља стерилитет и одређене генетске болести код новорођенчади. Дејством осиромашеног уранијума онемогућује се рађање унутар српске етничке групе, што представља још један аргумент у прилог чињеници постојања геноцидних намера на страни НАТО. Контаминацијом земљишта, ваздуха и воде, доводи се у питање људски живот на подручју бивше СРЈ, чиме се на дугорочном плану поспешује нестанк једне етничке групе. Злочиначки акти НАТО алијансе, које је она спроводила у континуитету према СРЈ, од 24. марта до 10. јуна 1999. године, могла би се оквалификовати као кривично дело против човечности, геноцида са одложним дејством последице.⁹

Злочини према деци

Током НАТО агресије над СРЈ и Републиком Србијом, страдало је укупно 126 деце српске, албанске и ромске националности. Највише деце,

⁷ Ристић, Л. (2002), Балкански синдром и екоцид као последица НАТО бомбардовања, Факултет заштите на раду Универзитета у Нишу, стр. 36-38.

⁸ Кривични законик Републике Србије („Службени гласник РС“ број 85/2005, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016, 35/2019 и 94/2024), члан 370.

⁹ Антоновић, Р. (2018), „Удружени злочиначки подухват НАТО земаља према СРЈ“ Последице бомбардовања СРЈ осиромашеним уранијумом 1999, (Ур. Станојевић, А; Миленковић, И.), Свен, Ниш, стр. 99.

њих 38 је било старости између 15 и 18 година, тридесетједно дете је било старости између 5 и 10 година, 28 деце узраста између 10 и 15 година и 29 деце млађе од пет година. Најмлађе жртве су били двомесечна беба, Фатим Сука из Кориша код Призрена и Бојана Тошовић од непуних годину дана из Мердара.¹⁰ Као посебан случај треба навести убиство три труднице, чиме се НАТО може уврстити у категорију убица и још нерођене деце.

Званичан списак убијене деце¹¹ је следећи:

1. Бојана Тошовић (1998 - 1999);
2. Марко Симић (1997 - 1999);
3. Милица Ракић (1996 - 1999);
4. Драгана Димић (1995 - 1999);
5. Марко Ивановић (1995 - 1999);
6. Дејана Павловић (1994 - 1999);
7. Бранимир Станијановић (1993 - 1999);
8. Иван Иванчевић (1992 - 1999);
9. Стефан Павловић (1991 - 1999);
10. Јулија Брудар (1989 - 1999);
11. Владимир Симић (1987 - 1999);
12. Оливера Максимовић (1986 - 1999);
13. Оливера Брудар (1987 - 1999);
14. Милица Стојановић (1986 - 1999);
15. Мирослав Максић (1986 - 1999);
16. Предраг Илмић (1985 - 1999);
17. Мирослав Кнежевић (1985 - 1999);
18. Миљана Милић (1984 - 1999);
19. Марија Петровић (1984 - 1999);
20. Миленко Малобабић (1983 - 1999);
21. Сања Миленковић (1983 - 1999);
22. Ирена Митић (1983 - 1999);
23. Марко Рогљић (1983 - 1999);
24. Миомир Миловановић (1983 - 1999);
25. Никола Петровић (1982 - 1999);
26. Гордана Николић (1981 - 1999);
27. Далибор Тасић (1981 - 1999);
28. Касандра Зулфури (1997 - 1999);
29. Максум Зулфури (1997 - 1999);
30. Ернест Краснићи (1996 - 1999);
31. Есад Бериша (1987 - 1999);
32. Бећир Зулфури (1985 - 1999);
33. Менсур Морина (1984 - 1999);
34. Елвис Бериша (1982 - 1999);
35. Бесмиља Бериша (1982 - 1999);
36. Зенија Бериша (1982 - 1999);
37. Дениза Гаши (1994 - 1999);

¹⁰ Рачић, А. (2018) НАТО агресија траје, Светигора, Цетиње, стр. 127.

¹¹ Детаљније на: [https://www.srbijadanas.net/nato-zlikovci-su-tokom-agresije-na-srj-ubili-126-dece-i-ovo-su-njihova-imenaj/](https://www.srbijadanas.net/nato-zlikovci-su-tokom-agresije-na-srj-ubili-126-dece-i-ovo-su-njihova-imenaj) (Посећено дана 18.07.2025. године).

38. Реа Гаши (1992 - 1999);
39. Деа Гаши (1990 - 1999);
40. Сенад Дацић (1983 - 1999);
41. Арта Лугићи (1983 - 1999);
42. Мухамет Муцај (1989 - 1999);
43. Кујтим Кастрати (1988 - 1999);
44. Флорије Муцај (1983 - 1999);
45. Сабит Хазроли (1981 - 1999);
46. Дритон Пацаризи (1981 - 1999);
47. Валентина Ћелај (1981 - 1999)
48. Валдет Коџа (1984 - 1999);
49. Фисник Коџа (1990 - 1999);
50. Бурим Коџа (1985 - 1999);
51. Едон Коџа (1996 - 1999);
52. Осман Коџа (1985 - 1999);
53. Мирјета Копала (1997 - 1999);
54. Бислим Рамадани (1996 - 1999);
55. Бесарта Рамадани (1993 - 1999);
56. Беса Рамадани (1991 - 1999);
57. Музафера Рамадани (1986 - 1999);
58. Арјета Копала (1985 - 1999);
59. Ђавит Копала (1984 - 1999);
60. Бесник Рамадани (1983 - 1999);
61. Флоринда Копала (1981 - 1999);
62. Фитим Сука (1999 - 1999);
63. Ардор Ахметај (1998 - 1999);
64. Бледион Кукај (1998 - 1999);
65. Флорентина Ахметај (1997 - 1999);
66. Ринор Ахметај (1997 - 1999);
67. Саранда Џафери (1997 - 1999);
68. Арбеса Ахметај (1995 - 1999);
69. Фајтон Сука (1995 - 1999);
70. Арбнор Ахметај (1994 - 1999);
71. Флоринда Кукај (1994 - 1999);
72. Диана Палуши (1994 - 1999);
73. Резарта Џафери (1993 - 1999);
74. Арбен Ахметај (1992 - 1999);
75. Арбереша Ахметај (1992 - 1999);
76. Леотрим Ахметај (1992 - 1999);
77. Егзон Ахметај (1991 - 1999);
78. Нусрет Кукај (1991 - 1999);
79. Агон Ахметај (1989 - 1999);
80. Ахмет Кукај (1988 - 1999);
81. Шерифе Кукај (1988 - 1999);
82. Агрон Кукај (1987 - 1999);
83. Влора Ахметај (1986 - 1999);

84. Перпарим Дакај (1986 - 1999);
85. Саранда Ахметај (1985 - 1999);
86. Албон Кукај (1985 - 1999);
87. Авни Сука (1984 - 1999);
88. Арбнора Ахметај (1983 - 1999);
89. Валон Ахметај (1983 - 1999);
90. Теута Дакај (1983 - 1999);
91. Бурим Кукај (1982 - 1999);
92. Лумнија Сука (1982 - 1999);
93. Дорунтина Ахметај (1982 - 1999);
94. Валбона Бајселманај (1982 - 1999);
95. Дрилон Тахирај (1996 - 1999);
96. Блерица Бајрами (1995 - 1999);
97. Мергим Нурај (1995 - 1999);
98. Блерица Салихај (1994 - 1999);
99. Бесмира Салихај (1993 - 1999);
100. Ваљета Исуфи (1992 - 1999);
101. Ђендрим Нурај (1992 - 1999);
102. Бесарта Смајиљи (1991 - 1999);
103. Лавдим Исуфи (1988 - 1999);
104. Блен Краснићи (1987 - 1999);
105. Флорета Алијај (1984 - 1999);
106. Хатмане Алијај (1982 - 1999);
107. Сабрија Пајазити (1982 - 1999);
108. Виолета Пајазити (1982 - 1999);
109. Арбен Тафа (1982 - 1999);
110. Кујтим Исуфи (1982 - 1999);
111. Влазним Салихај (1982 - 1999);
112. Аделина Бериша (1990 - 1999);
113. Адтхетар Бериша (1998 - 1999);
114. Албулена Бериша (1990 - 1999);
115. Дафина Бериша (1990 - 1999);
116. Елхама Бериша (1998 - 1999);
117. Лезие Бериша (1997 - 1999);
118. Њомеза Бериша (1993 - 1999);
119. Сахиме Бериша (1998 - 1999);
120. Шуртеса Бериша (1995 - 1999);
121. Шкипрон Бериша (1987 - 1999);
122. Валмира Бериша (1992 - 1999);
123. Валон Бериша (1986 - 1999);
124. Ариан Краснићи (1995 - 1999);
125. Валон Краснићи (1983 - 1999);
126. Саранда Лези (1987 - 1999).

Уместо закључка

Уместо закључка, аутор наводи причу посвећену страдалом детету, Милице Ракић, која је постала симбол страдања деце за време НАТО агресије:

Милице, дете драго, да ли нас видиш и да ли нас чујеш? Чујеш ли вапаје душе свих нас који се са болом сећамо оног ужасног дана кад те је гелер зликовачког пројектила погодио док си, у својој децјој невиности и несвесности, седела на ноши у свом стану, надајући се још једној лепој ноћи у загрљају својих родитеља? Осетиш ли како нам крваре наша срца за тобом и твојим тек започетим животом, који је окончао само један стисак дугмета НАТО бомбардера? Он је то радио да би примио своју плату и нахранио своје дете, а да ли је у том тренутку помислио на тебе, анђеле мали и да ли је помислио да ће твоје родитеље, породицу, пријатеље и све добронамерне људе завити трајно у црно? Вероватно није, а можда и јесте. Али га је баш била брига за страдалу српску децу. Српска деца за њих и овако не вреде исто као америчка, британска, шведска, немачка и деца других земаља које су аминовале злочиначки пир над нашом малом и вечито страдалном државом.

А у твојем земаљском дому анђеле, остао је само мук. Завладала је вечна тишина, без твог милог гласа, смеха и љубопитљивог погледа. Остале су твоје играчке да чекају да се играш са њима, остала је твоја ноша, на којој си последњи пут седела те ужасне вечери, која боље да се никад није десила. Остали су твоји родитељи, неми од бола, јер су гајили дивни пупољак да сутра уживају у мирисном цвету, али злочинац дође и отрже им пупољак из руку и то онда кад је најлепши био.

Кад год прођем поред твог спомен обележја на Ташмајдану, застанем да те помилујем по глави и осетим, увек изнова, чемер и тугу у срцу што данас ниси велика девојка, срећна и задовољна, успешан студент, потајно заљубљена у неког колегу, можда врсни спортиста, репрезентативац или виртоуз на неком инструменту или можда, оно што је најважније, живо и здраво биће са свим својим врлинама и манама и људским особинама. Најгоре од свега што су неки бесчасници чак и твоје спомен обележје оскрнавили, оставили црни мермер без твоје бисте, а њу однели ко зна где. Ко ти то ни мртвој не да мира, анђеле страдања невине српске деце? Ко то има против симбола страдања српске омладине?

Али, не могу они обрисати из сећања добрих људи никад твој мили лик, твоје крупне и искрене очи, пуне искри живота и жеље да упознају свет. Нажалост, упознале су га управо онаквим какав и јесте – груб, суров и хладан, без емоције и без људскости. Исто тако, нико не може да заборави твоју подигнуту леву ручицу, која као да каже: „Стојте машине сатанске, па зар не видите да сам ја само једно невино и чедно дете?“

Не виде сатанске слуге ништа, па ни невино и чедно дете, које постаде наш српски анђеол, симбол страдања српске деце, а њен лик и подигнута рука симбол отпора невиности према злу и чемеру које влада овим светом. Вечна ти слава анђеле наш.

Коришћени извори и литература

1. Антоновић , Р. (2018), „Удружени злочиначки подухват НАТО земаља према СРЈ“ Последице бомбардовања СРЈ осиромашеним уранијумом 1999, (Ур. Станојевић , А; Миленковић , И.), Свен, Ниш;
2. Geinstlinger, M. (2000), Attack on the FRY - Attacks on International Public Law, Faculty of Law, University of Niš;
3. Голубичанин , А. (2015), Угрожавање животне средине СРЈ током НАТО агресије – са посебним освртом на осиромашени уранијум, Факултет безбедности Универзитета у Београду;
4. Горин, Ц. (2016) “Рачак - обмана која је изазвала рат“, Искра (доступно на: <https://iskra.co/srbija/dzulija-gorin-racak-ombana-koja-je-izazvala-rat/>),
5. Мартиновић, А. (2018) „Случај Рачак - casus belli за НАТО бомбардовање Србије“, Хронотип Косова и Метохије у науци и уметности, Институт за српску културу Приштина - Лепосавић;
6. Ranta, H. (2012), Foreign Ministry tried to influence Kosovo reports;
7. Рачић, А. (2018) НАТО агресија траје, Светигора, Цетиње.

CHILDREN - VICTIMS OF NATO AGGRESSION AGAINST FRY AND THE REPUBLIC OF SERBIA

Abstract

The Federal Republic of Yugoslavia, the Republic of Serbia and Montenegro, found themselves under attack by NATO airstrikes in the spring of 1999. The goal was to provide air support to Albanian separatists in Kosovo and Metohija with the intention of illegally seceding the southern Serbian province. The problem addressed in this paper is the innocent child victims that occurred in the spring of 1999, with special reference to the victimized girl, Milica Rakić, who has since become a symbol of all children who have suffered at the hands of the criminal NATO alliance.

Children and all civilians enjoy special protection under international instruments and conventions. During the aggression against the FRY, the NATO alliance violated all international norms, targeting indiscriminately and using strictly prohibited weapons, such as cluster bombs. Although the exact number of civilian casualties has not been determined, it is estimated that around 2,500 people died during this criminal aggression, while around 6,000 civilians were seriously injured, of which 2,700 were children.

The aim of the paper is to point out two significant issues: the violation of international law by the NATO alliance, which biasedly sided with the Albanian people and against the Serbian people without a single valid legal or logical argument. Another significant issue is the highlighting of child victims as a form of innocent and strictly protected categories of the civilian population. Highlighting Milica Rakić in no way diminishes the importance of other child victims, such as

the Gaši sisters, Bojana Tošović, Branimir Stanijanović, Drilon Tahiraj, Besart Smajlij, the Salihaj brothers, the Nuraj brothers, the Isufi brothers, Filoret Aljaj, Blend Krasnić, Milica Stojanović, Predrag Ilmić, Miodrag Ivančević, Marko Ivanović, the Milić brothers, Milenko Malobabić, Irena Mitić, the Zulfuri brothers, the Krasnić brothers, Miroslav Knežević, Julija Brudar, Olivera Maksimović and others.

Keywords: NATO aggression, crimes, children, international law

Short biography: Assoc. Prof. Dr. Ratomir Antonović is a Doctor of Law, permanently employed at the Institute of Serbian Culture Pristina - Leposavić, where he works as a research associate. He is a visiting professor at the Faculty of Business and Law of the University of Economics Academy of Brcko District of Bosnia and Herzegovina. Vice-President of the OLIP organization in Austria and Serbia and coordinator for the Balkans. He is the author of numerous scientific papers and four scientific monographs.

СР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

341.311(497.1)''1999''(082)
355.4 -058.65(497.1)''1999''(082)
323(497.1)''1991/1995''(082)

БОРЦИ, јунаци отаџбине за време и након рата : [научна конференција са међународним учешћем] : [proceedings] / главни и одговорни уредник Ратомир Антоновић. - Београд : ОЛИП – Удружење за међународне публикације, 2025 (Крушевац : Бест принт). - IX, 171 стр. : илустр. ; 20 cm

Радови ћир. и лат. - Тираж 200. - Стр. VI-VII: Предговор / уредник Ратомир Антоновић. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија уз већину радова. - Summaries.

ISBN 978-86-906800-3-0

а) Жртве рата -- Југославија (СР) -- 1999 -- Зборници б) Југославија (СР) -- НАТО агресија -- 1999 -- Зборници в) Југославија -- Распад -- 1991-1995 -- Зборници

COBISS.SR-ID 175309577